

doličné) podle tvrzení obžalovaného v takovém poměru, že by jeho odevzdání obžalovanému k cíli jím naznačenému mohlo zakládati skutkovou podstatu zločinu zneužití úřední moci podle všeobecného předpisu §u 101 tr. zák. Z předchozích úvah je zřejmo jednak, že zmateční stížnost právem vytyká rozsudkovému výroku o zločinu utržení na cti, spáchaném na Bohumilu K-ovi, neúplnost a nejasnost, tudíž jeho zmatečnost podle čís. 5 §u 281 tr. ř., že však přes nemožnost spolehlivého přezkoumání rozsudku po stránce právní je nanejvýš pravděpodobno, že výrokem tím byl zákon porušen nebo že ho bylo použito nesprávně (čí. 9 a) §u 281 tr. ř.), při čemž však ony posléz zdůrazňované nedostatky a mezery rozsudku povahy skutkové nedovolují zrušovacímu soudu rozhodnouti ihned ve věci samé (§ 288 čís. 3 tr. ř.).

Čís. 2031.

Shromažďovací zákon ze dne 15. listopadu 1867, čís. 135 ř. zák.

Povinnost ředitele shromáždění k zakročení podle §u 11 zákona není omezena jen na zákaz předem mu známých protizákonných návrhů nebo projevů, naopak právo a povinnost jeho vztahují se bez výhrady na všechny protizákonné projevy (činy), předsevzaté ve shromáždění, byť i mu o jejich zamýšleném přednesení (spáchání) nebylo před tím ničeho známo.

Volba prostředků, jakých jest při tom užití, jest vyhrazena volnému uvážení ředitele s náležitým zřetelem na okolnosti případu.

Po subjektivní stránce jest lhostejno, zda opomenutí povinností, uložených řediteli §em 11 zákona se stalo úmyslně či zaviněně. K vině nevyhledává se vědomí o trestnosti závadného jednání.

Lhostejno, že se proti závadným projevům neohradil přítomný zástupce vlády.

(Rozh. ze dne 24. června 1925, Zm I 266/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Mostě ze dne 5. března 1925, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným přestupkem podle §§u 11, 19 zákona ze dne 15. listopadu 1867, čís. 135 ř. zák.

Důvody:

Obžalovaný provádí zmateční stížnost pouze co do výroku, jímž byl odsouzen pro přestupek podle §u 11 a 19 shromažďovacího zákona, uznávaje takto správnost rozsudku ve směru zločinu podle §u 15 čís. 3 zákona na ochranu republiky. Shlediska důvodu zmatečnosti čís. 9 a) §u 281 tr. ř. dovozuje zmateční stížnost, že vzhledem k tomu, že § 11 shromažďovacího zákona ukládá řediteli shromáždění, by se opřel i h n e d proti nezákonným výrokům neb činům, má zákon na mysli pouze takový případ, že ředitel shromáždění návrhy neb projevy, jež mají protizákonný obsah, nesmí připustiti k dalšímu projednávání, nýbrž musí je zakázati. Zásada volnosti shromažďovací byla by prý značně omezena,

kdyby ředitel shromáždění za trestná jednání, spáchaná řečmi osob třetích ve shromáždění, byl činěn zodpovědným proto, že řeči ty d o d a t e ě n ě nepokáral, řečníka nepřerušil. Stížnost je bezdůvodná. V prvním odstavci §u 11 zákona se stanoví, že o šetření zákona a o udržení pořádku ve shromáždění mají pečovat především ředitelé a pořadatelé shromáždění, a v druhém odstavci ukládá se jim povinnost, by se protizákonným výrokům nebo činům ihned opřeli a aby, kdyby jich nařízení nebylo uposlechnuto, ředitel shromáždění rozpustil. Ani toto znění zákona, jež při jeho výkladu je v první řadě směrodatno, ani jasný smysl a účel zákona neopravňují k tak úzkému výkladu, o jaký se stížnost pokouší. Naopak má zákon, jak jsou toho dokladem slova »ve shromáždění« (odstavec první §u 11) a jak tomu nasvědčuje sama povaha věci, na myslí také případy, kdy teprve za shromáždění, třeba bez předchozího záměru, dochází k protizákonným projevům a činům. Jinak stalo by se ustanovení §u 11 téměř ilusorním a nebylo by záruky pro řádný průběh shromáždění. Jeť na snadě, že mluvčí může promluvy o zcela nezávadném předmětu použití k vývodům, pohybuje se ve směru protiprávním. Nelze proto povinnost ředitele shromáždění k zakročení omezovat jen na zákaz předem mu známých protizákonných návrhů nebo projevů, naopak právo a povinnost jeho vztahují se bez výhrady na všechny protizákonné projevy a činy, předsevzaté ve shromáždění, byť i mu o jejich zamýšleném přednesení nebo spáchání nebylo před tím ničeho známo.

Stížnost uplatňuje, že i pojem »opření se« není dle zákonné formulace jasným. Možno prý pod označením tím rozuměti i pokárání projevu, kterážto povinnost vybočovala by prý z rámce ředitele shromáždění a přičila se podstatě politické volnosti shromáždění, uváží-li se, že ředitel shromáždění náleží zpravidla k většině účastníků určitého politického směru. Výtka neobstojí. Zákon ukládá řediteli naprostou a bezvýjimečnou povinnost bez ohledu na to, je-li příslušníkem politického směru většiny účastníků shromáždění a souhlasí-li osobně s názoru řečnickovými, a činí ho za opomenutí povinnosti té trestně zodpovědným. Co se týče prostředků, jakých je použití řediteli při výkonu jeho povinnosti, musí volba jejich zůstavena býti volnému jeho uvážení, beroucímu arci náležitý zřetel na okolnosti případu. Použil proto také zákon zcela povšechného výrazu, kryjícího pojmově různé možnosti, a vybavil ředitele pro případ, že by jeho nařízením nebylo vyhověno, právem, shromáždění rozpustiti. Prikázáním tohoto práva řediteli stala se jeho funkce význačnější, byť i jinak co do povinnosti, udržovati shromáždění v zákonných mezích a v řádném chodu, byl ředitel na roveň pořadateli. Objektivní skutková podstata přestupku obžalovanému za vinu kladeného je proto dána.

Pokud jde o subjektivní skutkovou podstatu činí zák. ředitele shromáždění zodpovědnými za opomenutí povinnosti, jim dle §u 11 shrom. zák. uložené, ať již opomenutí stalo se úmyslně neb i zaviněně. Zákon předpokládá o ředitelích shromáždění, že mají schopnost, postřehnouti dosah závadných výroků neb činů. Stanovisko toto vyplývá již z ustanovení samotného §u 11, kde zcela všeobecně a bez jakéhokoliv rozlišování neb omezení ukládá se ředitelům shromáždění imperativně povinnost, opřít se vši protizákonnosti, projevené ať slovem nebo skutkem. Stano-

visko to je také logickým důsledkem všeobecné a základní zásady trestního práva (§§y 1, 2, 3, 233, 238 tr. zák.); že každá trestně dospělá osoba, jakmile se u ní neshlíhá některý z důvodů trestnosti vylučujících (§ 2 písm. a — c tr. zák.), je vypravena takovou mírou soudnosti a schopnosti usuzovací a rozpoznávací, by si uvědomila význam a dosah toho kterého činění v oněch směrech, jež se stanoviska práva trestního mají význam. S hlediska platného zákona a zejména hledě k ustanovení §u 3 tr. zák. je proto neudržitelným názor, že vina ve smyslu trestního práva vyžaduje vědomí o trestnosti závadného jednání. Obžalovaného nemůže tudíž omlouvatí obrana, že v projevech řečníka, spoluobžalovaného Rudolfa Sch-a, nespatoval nic trestného, ježto touto obranou uplatňuje v pravdě neznalost zákona, podle §u 3 tr. zák. neospravedlňující. Vzhledem k tomu, co uvedeno, dlužno naopak o stěžovateli za to míti, že objektivní protizákonnost výroků Sch-ových poznati mohl, právě tak, jak o něm (stěžovateli) bylo právoplatným rozsudkem nalézacího soudu uznáno, že si uvědomil dosah svého jednání, opodstatňujícího, jako u Sch-a zločin podle §u 15 čís. 3 zákona na ochranu republiky. Stížnost namítá neprávem, že se stěžovateli ukládá v pravdě ručení za trestní zavinění osob třetích. Činil se zodpovědným jen proto, že nedostál povinnosti jemu jako řiditeli shromáždění uložené, ačkoli protizákonnost projevů Sch-ových postřehnouti mohl. Nikoli za výroky Sch-ovy jest mu nésti zodpovědnost, nýbrž za to, že se jim proti příkazu §u 11 odstavec druhý zákona neopřel. Jde tu ve skutečnosti o opomenutí proti danému příkazu, které po rozumu §u 238 tr. zák. je trestno, poněvadž je v §u 11 a 19 shromažďovacího zákona za trestné prohlášeno, i když při něm nebylo ani zlého úmyslu.

Obžalovaného nemůže ospravedlniti ani poukaz na to, že neshledával k zakročení proto příčiny, poněvadž prý ani přítomný zástupce vlády proti předneseným řečem nevystoupil. Uplatňujeť tu stížnost moment právně nezávažný. Přehlíží, že podle §u 11 je to p ř e d e v š í m povinností řiditele a pořadatelů shromáždění a že se tito mají protizákonnostem opřítí ihned. Nemůže se proto obžalovaný vymlouvatí na trpné chování zástupce vládního, zvláště když nelze trestnost činiti odvislou od toho, že i jiný nekonal snad své povinnosti. Vzhledem k tomu nebylo zapotřebí, by rozsudek uváděl důvody v tom směru, proč nepřiznává významu trpnému chování vládního zástupce.

Čís. 2032.

Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.).

Čin ve smyslu §u 14 čís. 3 zákona jest spáchán a dokonán již předsevzetím skutku opodstatňujícího popuzování k zášti o sobě; nezáleží na výsledku protizákonné činnosti.

Pojmu »záště« odpovídá vyšší stupeň odporu, nenávisti nebo nepřátelského zaujetí proti někomu.

Spadá sem vyhláška, že přístup na kluziště jest dovolen jenom »Stammesdeutschen«.

(Rozh. ze dne 24. června 1925, Zm II 21/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaných do rozsudku zemského soudu v Opavě